

Előszó

Különleges évfordulókhoz értünk 2024-ben, amelyekről folyóiratunkban is szeretnénk majd lapszámról-lapszámra megemlékezni. Május 24-én lesz **száz éve**, hogy megalapították a Magyar Nemzeti Bankot, amelynek elsődleges célja azóta is az árstabilitás elérése és fenntartása, valamint az, hogy támogassa a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenállóképességének növelését, továbbá a Kormány gazdaság- és környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos politikáját. A központi banknak az elmúlt száz év alatt sajnos nem mindig sikerült az egyik legfontosabb feladatát, a nemzeti fizetőeszköz belső és külső vásárlóerejének védelmét ellátnia (lásd a korona és a pengő inflálódását), és a hatalmi tényezőktől való függetlenségét sem tudta megőrizni (lásd például 1948 és 1991 közötti államosítást), de az Országgyűlés által 1991. október 21-én elfogadott jegybanktörvény ismét helyreállította a függetlenségét, és azóta önállóan alakítja ki a monetáris politikát, illetve érvényesítésének eszköztárát, amit a 2011. december 30-án elfogadott új jegybanktörvény, illetve annak elmúlt év decemberi módosítása (az MNB mozgásterének növelése az infláció csökkentése és az árstabilitás elérése érdekében) csak még tovább erősített.

Májusban lesz **hetven éve** annak, hogy a Pénzügyminisztérium megalapította a Pénzügyi Szemlét, amely a pénzügyi összefüggések társadalmi hatásait bemutatásait bemutató tudományos alaposságú tanulmányokkal, a fiskális és a monetáris politikát elemző értékelésekkel, a pénzügyi rendszerekről hiteles képet nyújtó szakkikkkel kíván hozzájárulni a pénzügyi kultúra terjesztéséhez. Legújabb rovatainkkal (interjú, fórum, könyvismertető és konferencia-beszámoló) pedig megpróbáljuk élőbbé, közvetlenebbé és érdekesebbé tenni a kapcsolatot az Olvasók és a szerkesztőség között. Hét évtizedes múltunkkal egyébként mi vagyunk a második legöregebb pénzügyi-gazdasági folyóirat az országban az 1876-ban alapított Közgazdasági Szemle után, három évvel megelőzve testvérlapunkat, a Hitelintézeti Szemlét (leánykori nevén Bankszemlét), amellyel szorosan együttműködve, stratégiánkat egyeztetve, sőt néha a lapjaink profiljához jobban illő cikkeket kicserélve igyekezünk a valószínűleg közös olvasótáborunk figyelmét megnyerni, igényeit kielégíteni.

(A sport iránti rajongásom és az irodalom iránti szeretetem miatt zárójelben megkívánom még jegyezni, hogy ugyancsak hetven éve lesz már, hogy az Aranycsapat elveszítette a vb-döntőt az NSZK válogatottja ellen, illetve január 5-én töltötte be 70. életévét a Kossuth-díjas és irodalmi Nobel-díj-várományos írónk, Krasznahorkai László.)

Húsz évvel ezelőtti május 1-jén jött el az a nagy történelmi pillanat, amikor végre csatlakozhattunk az Európai Unióhoz, és az európai nemzetek demokratikus közösségének tagjaként esélyt kaptunk arra, hogy alakítsuk Európa jövőjét. Olyannyira így van ez, hogy július 1-jétől fél éven át éppen hazánk látja majd el az EU Tanácsának soros elnökségét, amivel ismét az európai figyelem középpontjába kerülhetünk, és lehetőséget kapunk arra, hogy felmutassuk hazánk képességeit, úgy, ahogy azt az első elnökségünk idején, 2011 első félévében tettük.

A fent említett évfordulók remélhetőleg izgalmasabbnál izgalmasabb cikkek, tanulmányok megírására és beküldésére serkentik majd a kutatókat, a közpénzügyek iránt érdeklődő szakembereket.

Folyóiratunk ez évi első negyedévi számából először azt a tanulmányt szeretném a tisztelt Olvasó figyelmébe ajánlani, amelyben a szerzők azt elemzik, hogy milyen meritokratikus gazdaságpolitikai intézkedéseknek volt köszönhető az, hogy az elmúlt tíz évben a középosztály kedvezőbb helyzetbe került Magyarországon. De vajon milyen jövedelem-átcsoportosításokkal lehetne a jövőben a társadalom alsóbb rétegeit megerősíteni, felemelni?

Ennek egyik módja lehet például a közösségi közlekedés támogatása az alacsony utasfedezeti arány fenntartásával, amiről lapunk második tanulmányában olvashatunk, amelyben arra is fény derül, hogy miért veszteségesebbek a kötöttpályás közlekedési közszolgáltatások, mint a nem kötöttpályások.

Harmadik tanulmányunkban a szerzők arra hívják fel a figyelmet, hogy nemcsak a versenyszférában alkalmazhatók sikerrel a belső kontrollrendszerek, a compliance menedzsment, a megfelelési stratégiák, hanem a non-profit szektorokban és az államigazgatásban is. Segítségükkel megelőzhetők a káros folyamatok, a visszaélések és a pénzmosás. De vajon megtérülnek-e a gazdálkodó szervezeteknél a compliance eszközökre és módszerekre fordított költségek?

Lapunk nemzetköziesedési törekvéseit jól példázza, hogy teret adunk külföldi szerzők publikálásának is. Ebben a számban Azerbajdzsán adónemeit, adóbevételeinek szerkezetét és a legutóbbi húsz év gazdasági fejlődésének elemzését tárja elénk a fiatal és tehetséges szerző, aki modelljében igazoltnak látja a hosszú távú kointegrációs kapcsolatot az adóbevételek és a gazdasági növekedés között.

Informatikával foglalkozó tanulmányunk szerzői áttekintést nyújtanak az elmúlt évek azon valós idejű digitális megoldásairól, amelyek hozzájárultak a hatósági az ügyintézés, a kockázatkezelések és az adóellenőrzések hatékonyságának növeléséhez, továbbá az adóelkerülések csökkentéséhez. Az eddig bevezetett eljárások mind az adóhatóság, mind pedig az adózók számára előnyösek. Az elért sikerek már nemzetközi visszhangot és elismerést kaptak.

Nagy örömmre folytatjuk a legutóbbi számunkban, Botos Katalin által felvetett témát az infláció okairól és leszorításának lehetséges módjairól. Négy kiváló szerző a kérdést most gazdaságtelméleti (Phillips görbe) oldaláról közelítette meg, és tanulmányukban a kibocsátási rés helyett a vállalati árképzés, a határköltség és a nyereségráta szerepeltetése mellett szóló indokok kerülnek előtérbe, amellett, hogy ők is érintik a mai inflációs sokk jellemzőit, a kiváltó okokkal kapcsolatos hagyományos felfogást tükröző, de gyakran téves megállapításokat kifogásoló elemzéseket.

Tudományos arcképcsarnokunkban egy, a hazai tudományos és pénzügyi közélet meghatározó szereplőjével, Bélyácz Iván akadémikussal készített interjút tesszük közzé abból az alkalomból, hogy februárba töltötte be a 75. születésnapját, aki a jövő tudományára leselkedő legnagyobb veszélyt nem a mesterséges intelligenciában látja, hanem a tudománytalan nézetek terjedésében és a tudásellenességben látja.

Könyvajánlatunkban Peet van Biljon és Alexandra Reed Lajoux: Pénzteremtés című könyvéről nyújtunk egy rövid ismertetőt. A szerzőpáros szerint a pénz abszt-

rakció, a társadalmat szolgáló és formáló technológia, egyben bizalmi kérdés és emberi kontroll alatt kell tartani.

A most elinduló új rovatunkban pedig egy beszámolót olvashatnak a január közepén Bécsben tartott kétnapos The Central & Eastern European Forum 2024 konferenciájáról, amelyet a Euromoney szervezett, és olyan kulcsfontosságú témákra hívta fel a figyelmet, mint az inflációs, a költségvetési és államadósság finanszírozási folyamatok, a zöldkötvény, az ESG minősítés, Ukrajna helyreállítása, geopolitikai kockázatok és a bankszektor helyzete. ■

